

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Departament Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego

DSKKZ-WKPiE.4212.56.2023.AP
Warszawa, 03 lipca 2023 r.

Sz.P.
Krzysztof Piecychna
Starszy Cechu
Cech Fryzjerów i Rzemiosł Różnych
ul. Podwale 11
00-252 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 22 czerwca br. dotyczące płacy dla fryzjerów i innych rzemieślników kształcących młodocianych pracowników, przedstawiam stanowisko Departamentu Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego w sprawach poruszonych w przedmiotowym piśmie.

Na wstępie należy stwierdzić, że dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianego pracownika, o którym mowa w art. 122 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*¹, nie jest wynagrodzeniem za pracę pracodawcy, u którego młodociany pracownik realizuje przygotowanie zawodowe. Jest natomiast jednym z instrumentów finansowych, obok refundacji wynagrodzeń młodocianych pracowników i składek ZUS od tych wynagrodzeń, które finansowane są z funduszu celowego jakim jest Fundusz Pracy, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw pracy, tj. Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

W systemie oświaty dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianego pracownika funkcjonuje od 2004 r., tj. od czasu wykreślenia ulg podatkowych (ulga uczniowska), za wykształcenie młodocianych pracowników odliczanych od podatku, które przysługiwały pracodawcom będącym osobami fizycznymi, prowadzącymi działalność gospodarczą, w tym również w formie spółki prawa cywilnego lub osobowej spółki handlowej, z przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych² oraz ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne³.

Ulgi te zapewne częściowo rekompensowały koszty związane z przygotowaniem zawodowym młodocianego pracownika tak jak ma to miejsce w przypadku dofinansowania kosztów kształcenia młodocianego pracownika, które również jest formą rekompensaty kosztów poniesionych przez pracodawcę, a nie wynagrodzeniem za pracę pracodawcy.

Jednocześnie należy podkreślić, że warunkiem skorzystania przez pracodawcę z ulgi uczniowskiej podobnie jak w przypadku dofinansowania kosztów kształcenia młodocianego pracownika było ukończenie szkolenia (w przypadku dofinansowania – nauki zawodu) zakończonego pozytywnym wynikiem egzaminu. Ulga ta nie przysługiwała za wykształcenie

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 900

² Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn.zm.

³ Dz.U. Nr 144, poz. 930 z późn.zm.

pracownika będącego już wykwalifikowanym pracownikiem (czeladnikiem) w tym samym lub innym zawodzie⁴.

Podsumowując, zarówno w przypadku ulgi uczniowskiej jak i dofinansowania kosztów kształcenia młodocianego pracownika, które zastąpiło ww. ulgę podatkową, środki finansowe przysługujące pracodawcy, po spełnieniu określonych warunków, wypłacane były i są za osiągnięty efekt kształcenia w postaci uzyskania przez osobę kwalifikacji potwierdzonych odpowiednim dokumentem, np. świadectwem czeladniczym (po zdaniu egzaminu).

Odnosząc się do wysokości kwot dofinansowania kosztów kształcenia młodocianego pracownika, uprzejmie informuję, że obecnie trwają prace polegające na przeniesieniu z ustawy – Prawo oświatowe przepisów określających wysokość kwot dofinansowania kosztów kształcenia młodocianego pracownika do projektowanej przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej ustawy o aktywności zawodowej. Działanie to w naszej opinii ułatwi ewentualną zmianę kwot, z uwagi na fakt, iż dysponentem środków z Funduszu Pracy jest minister właściwy do spraw pracy.

W odniesieniu do warunków przyznania dofinansowania uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Edukacji i Nauki rozważana jest kwestia wprowadzenia mechanizmu wypłaty dofinansowania hybrydowego, tak jak ma to miejsce w przypadku, np. dotacji wypłacanej szkołom niepublicznym, które realizują kwalifikacyjne kursy zawodowe.

Odpowiadając na wątki poruszone w części IV pisma, uprzejmie informuję, że warunek dotyczący zdania egzaminu czeladniczego przez młodocianego pracownika, który realizował przygotowanie zawodowe u rzemieślnika, w ocenie resortu edukacji powinien zostać utrzymany ze względu na cel nauki zawodu, którym jest przygotowanie młodocianego pracownika do pracy w charakterze czeladnika, co wiąże się z kolei z koniecznością potwierdzenia wiedzy i umiejętności uzyskanych w procesie kształcenia zawodowego zakończonego egzaminem czeladniczym.

Uwarunkowanie wypłaty dofinansowania od zdania egzaminu czeladniczego wynika również z następujących powodów:

- 1) egzamin czeladniczy, który kończy się uzyskaniem świadectwa czeladniczego weryfikuje jakość procesu kształcenia, a także ułatwia młodej osobie wejście na rynek pracy. Wydaje się kwestią bezsporną, że osoba wykonująca zawód fryzjera, powinna posiadać odpowiednie kwalifikacje zawodowe potwierdzone określonym rodzajem egzaminu. Ze względu na charakter pracy, związany niejednokrotnie ze zdrowiem i życiem klienta, zawód fryzjer jest jedynym zawodem nauczonym w branżowej szkole I stopnia, który znajduje się na poziomie IV dla kwalifikacji pełnej Polskiej Ramy Kwalifikacji,
- 2) skuteczność kształcenia zawodowego powinna być mierzona liczbą absolwentów, którzy uzyskują kwalifikacje zawodowe,
- 3) warunek zdania określonego rodzaju egzaminu przyczynia się do wzmocnienia wspólnych działań podejmowanych przez szkołę i pracodawcę, nakierowanych na zapewnienie wysokiej jakości kształcenia zawodowego.

Mając na uwadze, iż społeczeństwo polskie powinno być obsługiwane przez profesjonalnych fryzjerów, finansowanie kształcenia zawodowego, w tym dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianego pracownika, powinno być powiązane z efektem tego kształcenia, tj. m.in. zdaniem egzaminu czeladniczego przez młodocianego pracownika realizującego przygotowanie zawodowe u rzemieślnika i uzyskaniem świadectwa czeladniczego

⁴ Art. 53 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. Nr 144, poz. 930 z późn.zm.)

potwierdzającego, że osoba wchodząca na rynek pracy została w procesie kształcenia zawodowego dobrze przygotowana do wykonywania, np. zawodu fryzjer.

W odniesieniu do waloryzacji kwot dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników uprzejmie informuję, że w art. 122 ust. 2 i ust. 2a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe określono maksymalne kwoty dofinansowania kosztów (kwoty bazowe) kształcenia jednego młodocianego pracownika. W zakresie nauki zawodu kwota ta wynosi 8 081 zł, a jeżeli dotyczy przyuczenia do wykonywania określonej pracy - 254 zł. Kwoty te podlegają waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli ten wskaźnik w roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym następuje wypłata dofinansowania wynosi co najmniej 105%. Na tej samej zasadzie waloryzuje się maksymalną kwotę dofinansowania kosztów nauki w zakresie zawodów wskazanych przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania w trybie art. 46b ust. 1 ustawy - Prawo oświatowe, wynoszącą 10 000 zł.

Wskaźnik waloryzacyjny, do którego odwołuje się art. 122 ust. 3 ogłaszany jest w komunikacie Prezesa GUS, na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W opinii Departamentu Prawnego Ministerstwa Edukacji i Nauki (DP) najbardziej zbliżoną do regulacji z art. 122 ust. 2 i 2a oraz ust. 3 konstrukcją mechanizmu waloryzacyjnego jest ta, którą ustanowiono w art. 86 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁵.

W przepisie tym wprost jest mowa o waloryzowaniu wyraźnie wskazanych kwot bazowych, jeżeli przekroczony zostanie wskaźnik waloryzacyjny 105%. Przepis ten stosowany jest w taki sposób, że po zwaloryzowaniu kwot bazowych, nie ma już powrotu do nich, jako do punktu odniesienia (punktem odniesienia są kwoty już zwaloryzowane). Zauważyć tu jednak trzeba, że wysokość kwot poddawanych waloryzacji ogłaszana jest w „Monitorze Polskim” w drodze obwieszczenia.

Podsumowując w opinii DP kompensacyjna funkcja mechanizmów waloryzacyjnych przemawia na rzecz prymatu wykładni celowościowej art. 122 ust. 3 (i powiązanych z tym przepisem przepisami art. 122 ust. 2 i 2a) nad wykładnią literalną, która tej funkcji nie dostrzega.

Mając na uwadze powyższe, uprzejmie informuję, że pismo dotyczące waloryzacji kwot dofinansowania, w oparciu o opinię prawną DP zostało rozesłane do wszystkich Kuratorów Oświaty w marcu tego roku. Natomiast podkreślenia wymaga również fakt, że przyznanie pracodawcy dofinansowania kosztów kształcenia młodocianego pracownika w określonej kwocie i po spełnieniu określonych w art. 122 ust. 1 ustawy - Prawo oświatowe warunków jego przyznania jest wyłączną kompetencją organu, który to dofinansowanie przyznaje.

Odnosząc się do kwestii dotyczących błędnych założeń analizy potrzeb rynkowych, o których mowa w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego, uprzejmie informuję, że podzielałam pogląd wyrażony w piśmie, że Kraj potrzebuje ludzi przedsiębiorczych, którzy naberą umiejętność utrzymania prowadzonej działalności gospodarczej. Nie zgadzam się natomiast ze stwierdzeniem, że wiedza dotycząca przedsiębiorczości, nabyta w warunkach teoretycznych (jak rozumiem w szkole) jest wiedzą nieprzydatną w przypadku młodych osób rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej. W mojej ocenie wiedza ta może stanowić podstawę do dalszego rozwoju przedsiębiorstwa, co przekładać się może na wzrost jego konkurencyjności na rynku. Zasady dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej, wskazówki i rady mistrzów szkolących w jaki sposób utrzymać firmę na rynku, stanowią wartość samą w sobie, jednak wartość ta powinna mieć również podbudowę w zakresie wiedzy teoretycznej.

⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 447 z późn.zm.

W kwestii samej prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego, uprzejmie informuję, że prognoza ta stanowi odpowiedź na potrzeby wynikające z modernizacji systemu kształcenia zawodowego w kierunku optymalnego dopasowania do wymagań zmieniającego się rynku pracy na poziomie krajowym i wojewódzkim. Ma na celu wspomaganie celowego i adekwatnego kształcenia branżowego, a tym samym przyczynianie się do spadku bezrobocia wśród absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe w Polsce.

Narzędzie analityczne opracowane przez Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie w sposób kompleksowy wykorzystuje ogół czynników wpływających na kształtowanie się podaży i popytu na pracę w perspektywie długofalowej, w celu stworzenia prognozy zapotrzebowania na zawody na okres 5 lat, uwzględniając różne dostępne źródła danych ekonomicznych, demograficznych i edukacyjnych na poziomie ogólnokrajowych i regionalnym, w przekroju branżowym. Analiza danych z wielu różnych źródeł daje możliwość bardziej precyzyjnego prognozowania zapotrzebowania na zawody, umiejętności i kwalifikacje w danych branżach.

Prognoza określana przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w drodze obwieszczenia uwzględnia dane Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie opracowane w szczególności na podstawie statystyki publicznej, danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Systemu Informacji Oświatowej oraz po zasięgnięciu opinii rad sektorowych do spraw kompetencji (rady tworzą przedsiębiorcy) i Rady Programowej do spraw kompetencji, o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Dzięki takiemu mechanizmowi kształcenie w szkołach będzie odbywało się w zawodach potrzebnych na rynku pracy.

Szkoły kształcące w zawodach, na które, zgodnie z prognozą, jest wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy, otrzymują zwiększoną subwencję oświatową, a w przypadku pracodawców u których realizowane jest przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników w zawodach występujących na liście krajowej prognozy otrzymują zwiększone do 10 000 zł dofinansowanie kosztów kształcenia ww. grupy osób.

W odniesieniu do kwestii związanej z dofinansowaniem kosztów kształcenia młodocianego pracownika w kontekście uznania jej jako pomocy de minimis, uprzejmie informuję, że organem właściwym do udzielenia odpowiedzi w tym zakresie jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z poważaniem

Piotr Bartosiak
Dyrektor

/ – podpisano cyfrowo/

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	2432032.8982601.7633756
Nazwa dokumentu	odpowiedź na pismo.docx
Tytuł dokumentu	odpowiedź na pismo
Sygnatura dokumentu	DSKKZ-WKPIE.4212.56.2023
Data dokumentu	03.07.2023 09:33:54
Skrót dokumentu	E30FA0A87ABB48CE88A517F2AC29838483E115 5D
Wersja dokumentu	1.8
Data podpisu	03.07.2023
Podpisane przez	Piotr Jerzy Bartosiak Dyrektor
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.112.1.1.
Data wydruku:	03.07.2023 14:37:08
Autor wydruku:	Paprocki Adam